SPORTUL magazin

BOLIDII DE FOC (VIII)

„DA", RĂSPUNDE FERRARI

FEMEILE ŞI CURSELE DE AUTOMOBILE...

Iată un subiect pe care nu l-au neglijat reporterii, scenariştii, romancierii. În 1967, Manning Lee Stokes a publicat la New York povestirea „Grand Prix" (folosită apoi de John Frankenheimer pentru un film), în care personajele feminine — Monique, Louise, Charlotte — sînt ancorate adînc în extraordinarele aventuri de pe circuitele americane şi europene. Enzo Ferrari, Stirling Moss, Maurice Trintignant au scris cu competenţă şi chiar cu duioşie despre femeile-piloţi, femeile-cronometrori, femeile-soţii sau logodnice care sînt mereu alături de alergători în timpul marilor ceremonii închinate zeului vitezei.

„Ah ! femeile" se lamentează la un moment dat Ferrari în confesiunile sale despre lumea curselor. Dar imediat după aceasta, „il commendatore" trece pe coarda subţire a viorii afirmînd că, în ansamblu, femeile sînt bune conducătoare, talentate, abile, sensibile. Spre deosebire de bărbaţi, ele pun în arta conducerii **o mare doză de dragoste** şi tandreţe... Ar putea femeile să se dovedească egale sau superioare bărbaţilor pe faimoasele circuite ale lumii ? „Da", răspunde fără ezitare Ferarri, dacă ele şi-ar putea însuşi măcar o treime din experienţa competiţională a semenilor.

Moss este mai rezervat. El afirmă că femeile pot face lucruri admirabile numai în raliuri, gîndindu-se probabil în primul rînd la sora sa Pat (căsătorită cu fostul alergător suedez Erik Carlsson), care a devenit o excelentă specialistă în întrecerile de regularitate. Pat Carlsson domină de cîţiva ani raliurile internaţionale şi, în 1969, a obţinut pentru a şaptea oară „La Coupe des dames" în prestigiosul Raliu Monte-Carlo. În anii de cînd face automobilism, Pat a surclasat numeroşi bărbaţi, printre care şi pe propriul ei soţ, şi a cîştigat cinci titluri de campioană europeană.

„Nu sînt convins, spune mai departe Moss, **că o femeie ar putea deveni un as în întrecerile de „formula 1".** El se bazează aici pe faptul că italianca Maria Theresa de Filippis este singura femeie care a luat parte la campionatul mondial de automobilism. De Filippis a debutat în Marele Premiu de la Monaco, s-a aventurat fără succes pe pistele din Portugalia şi de la Monza, pentru ca să obţină totuşi un loc 10 în Belgia, la Spa. După aceasta, ea s-a retras preferind să urmărească din tribună spectaculoasele dispute pentru titlul de campion al lumii.

CURAJOASA ELISKA JUNEK

La un an după ce soţul ei a construit primul automobil cu motor cu combustie internă, Martha Benz s-a urcat la comanda vehiculului şi a făcut un tur prin oraş. Dar cite comentarii a stîrnit acest gest insolit ! În 1903, o franţuzoaică pe nume Camille du Gast, se lansează într-o acţiune şi mai îndrăzneaţă : la startul în vestita cursă Paris — Madrid.

Începutul se făcuse. Femeile erau capabile să conducă o maşină pentru competiţii, să ia parte la întrecerile de automobilism. Lista celor care au păşit pe acest drum este lungă, dar nu vom menţiona deocamdată decît numele unei cehe : Eliska Junek.

Încurajată de soţ, şi el un îndrăgostit al volanului, Eliska a participat la primele concursuri în 1921, conducînd un Mercedes şi apoi un Bugatti. Curînd debutează în întrecerile internaţionale şi se face cunoscută în întreaga Europă mai ales pentru victoriile de la Pisen, Praga, Brno, Klausenplase etc. Abia împlinise vîrsta de 25 de ani, cînd s-a hotărît să ia parte la Targa Florio. Decizia părea hazardată, deoarece nimeni nu voia să creadă că o femeie va putea să concureze pe greul traseu sicilian cu 1 500 de viraje.

Eliska a început antrenamentele dar în ziua cursei a abandonat din cauza unei defecţiuni mecanice. Ca să se consoleze, s-a înscris în alte curse şi a cîştigat Marele Premiu al Germaniei (la categoria sa), Marele Premiu al Salonului de automobile etc. În anul următor, 1928, s-a aliniat din nou la Targa Florio şi a condus o bună parte din cursă, depăşindu-i pe celebrii Campari, Divo, Conelli. Din păcate, în ultimul tur motorul a obligat-o să se oprească pentru cîteva minute şi să nu obţină, în final, decît locul al cincilea.

A fost totuşi şi aceasta o performanţă de răsunet. Eliska trăia momente de mare bucurie cînd, deodată, s-a ivit o nenorocire : soţul ei a murit în Marele Premiu al Germaniei. Tragicul eveniment a determinat-o să renunţe la competiţiile automobilistice. Acum Eliska Junek trăieşte la Praga, înconjurată de copiii ei şi de amintirile unei strălucite cariere sportive.

CU 496 KILOMETRI PE ORĂ !

Cele mai multe din alergătoarele actuale participă la raliuri, aşa cum fac Marie-Claude Beaumont şi Claudine Trautmann (Franţa), Christine Beckers (Belgia), Sylvia Osterberg (Suedia), Rosemary Smith (Irlanda). Altele însă, sînt prezente şi în întrecerile de viteză pe circuit. Un exemplu strălucit este Christabel Carlisle, absolventă a Academiei engleze de muzică.

Cu şase ani în urmă, Christabel a părăsit pentru cîteva ore pe Chopin pentru a se urca la volanul unui Mini Cooper. Alternanţa pian-automobil i-a plăcut şi a devenit în scurtă vreme cunoscută pentru performanţele obţinute pe circuitele de la Silverstone, Brands-Hatch, Nurburgring. Concernul British Leyland Corporation a ademenit-o cu un contract pentru echipa oficială. Dar Christabel a refuzat. **„Nu-mi pot părăsi elevii,** a afirmat tînăra profesoară de muzică. **În automobilism prefer să rămîn o amatoare".**

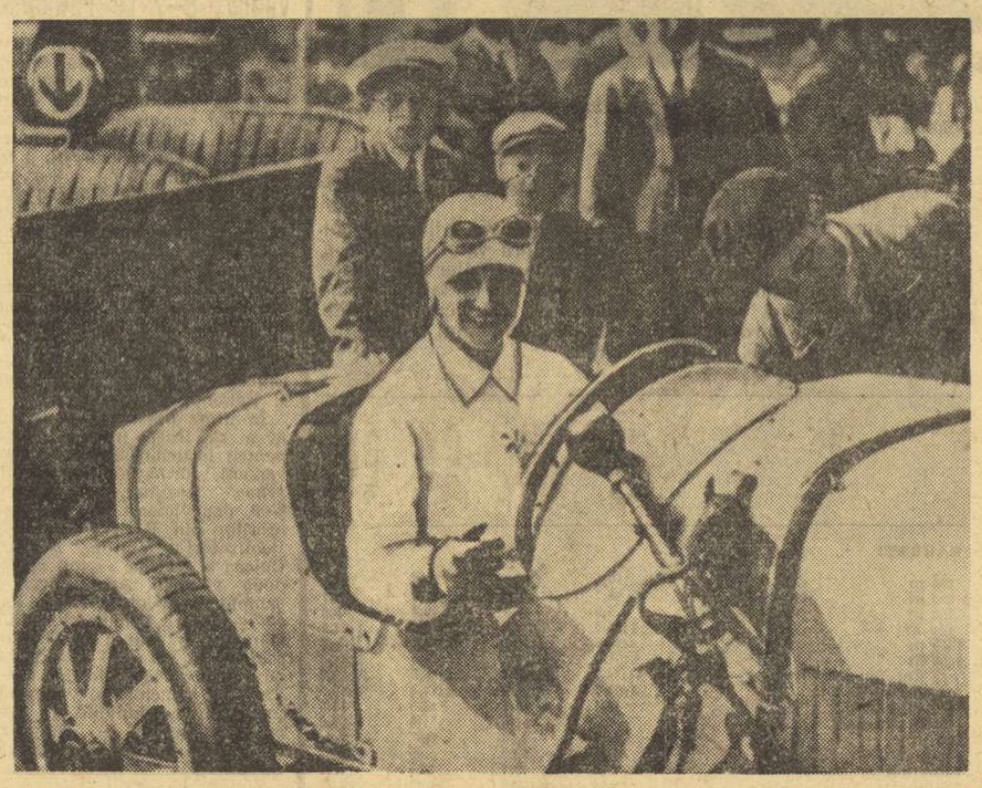

Targa Florio 1928. Eliska Junek la volanul automobilului său

Tot amatorism fac şi cîteva femei-pilot din America de Nord, care au avut curajul să conducă bolizii pentru recorduri absolute... Era în 1964 cînd nişte ziare de peste Ocean au pus întrebarea : **„Rămîne cursa pentru cea mai mare viteză terestră un apanaj al bărbaţilor ?".** Răspunsul categoric a venit din partea automobilistei Paula Murphy care a mers pe pista de sare din statul Utah cu 363 km pe oră. Recordul a rămas în picioare pînă în anul următor cînd Betty Skelton, apelînd la maşina „Monstrul verde", a lui Art Arfons, a reuşit să atingă o medie orară de 446 km.

Satisfacţia lui Betty a fost însă de scurtă durată pentru că, în scenă a intrat Lee Breedlove, soţia lui Craig Breedlove, deţinătorul fantasticei performanţe de 966 km pe oră. Pilotînd maşina cu care soţul său şi-a cucerit celebritatea, Lee a urcat recordul absolut feminin pînă la 496,576 km pe oră, de unde nu l-a mai clintit nimeni pînă în ziua de astăzi. Un amănunt este demn de semnalat : doamna Breedlove n-are nimic din fizionomia unei... aventuriere. Ea este o bună gospodină şi îşi închină viaţa celor cinci copii ai săi.

...Hotărît lucru, Stirling Moss nu are dreptate. Într-o zi femeile se vor alinia din nou în cursele de „formula 1" asaltînd titlul de campion al lumii. Să nu le uităm, în această ordine de idei, pe Claude Kogan care a urcat în Himalaia şi pe Valentina Tereşkova-Nikolaevna, victorioasa navigatoare pe întinsele ape ale Oceanului cosmic.

Dumitru LAZĂR

(va urma)

EXEMPLUL MEDICULUI IULIU HAŢIEGANU SAU ÎNŢELEPCIUNEA ANIMATORULUI

Clujul se pregăteşte să serbeze, aşa cum se spune în popor, nunta de aur a clubului Universitatea. Cu alte cuvinte, aniversarea a 50 de ani de existenţă sau, aş îndrăzni să afirm, căci mi se pare mai firesc şi mai aproape de adevăr, a 50 de ani de o tulburătoare tinereţe. I-a fost parcă hărăzit Clujului să aibă un farmec aparte, numai al lui. Astfel se explică de ce el a lăsat tuturor celor ce l-au părăsit, cu sau fără voie, o nostalgie ce nu se va risipi niciodată. Acest Heidelberg al nostru a fost şi este pentru mulţi leagănul tinereţii, al atîtor speranţe, idealuri şi împliniri, un izvor de aleasă cultură. Veniţi din toate colţurile ţării în bătrîna cetate a Napocăi, adolescenţii i-au închinat cu generozitate de-a lungul anilor tinereţea şi entuziasmul, iar apoi, cînd s-au întors pretutindeni în ţară, ducînd cu ei lumina învăţăturii şi focul pasiunii, au purtat în sufletul lor nostalgia Clujului.

Oameni cu părul cărunt vin şi azi şi privesc cu ochii umezi pe gazonul verde al stadioanelor eleganţa echipei alb-negrilor universitari, răscoliţi de emoţia reîntîlnirii pentru cîteva clipe cu vîrsta şi cu idealurile lor sportive de odinioară...

Fie-mi îngăduit, în aceste clipe, să evoc o frîntură doar din viaţa de o jumătate de veac a „U"-lui şi să stărui puţin asupra unei covîrşitoare personalităţi, aceea a celui ce-a fost **Omul Iuliu Haţieganu.**

Sigur, e imposibil să creionez figura acestui înţelept bărbat, medic, savant şi iubitor al gliei strămoşeşti. Aş vrea doar să fac cunoscute cîteva rînduri emoţionante dintr-o scrisoare venită ceva mai de mult la clubul Universitatea şi care ne-a fost pusă la dispoziţie de Titu Lucaciu, secretarul clubului. Rîndurile poartă semnătura colonelului în rezervă Constantin Vasiliu. Vorbind despre conducătorii de ieri şi de azi ai mişcării sportive universitare clujene, colonelul în rezervă povesteşte :

„Era în 1935. Suferind de ulcer, m-am deplasat la Cluj spre a fi consultat de prof. dr. Iuliu Haţieganu. După ce m-a consultat şi mi-a indicat tratamentul, în urma căruia nu a mai fost necesară operaţia, l-am întrebat ce-i datorez. Mi-a răspuns : — „Eşti prea tînăr să dai bani la doctor ! Ceva însă trebuie să-mi dai. Să fii simpatizant al clubului Universitatea, al cărui preşedinte de onoare sînt, să nu se simtă băieţii singuri cînd vin să joace la Bucureşti". Din ziua aceea, am fost nelipsit la meciurile pe care „U" le-a jucat la Bucureşti şi i-am susţinut cu toată căldura şi n-am avut ce regreta, deoarece Sepi II, Surlaşiu, Ioanovici, Sfera, Ploieşteanu, Ghilezan, Luca, Sepci şi alţii meritau cu prisosinţă îndemnurile mele entuziaste. Figura conducătorului de atunci mi-a rămas întipărită pînă acum..."

Iată, aşadar, un simplu gest ! Să ne mai gîndim însă şi la parcul sportiv al Universităţii, acel templu al tinereţii şi sănătăţii pe care Iuliu Haţieganu l-a înălţat din temelii şi l-a lăsat ca zestre generaţiilor următoare. De-ar fi şi numai pentru atît, trebuie să-i fim recunoscători.

Universitatea Cluj se pregăteşte acum să sărbătorească cele cinci decenii de existenţă, omagiind pe cei care au slujit cu pilduitoare osîrdie şi credinţă culorile ei. Rîndurile acestea nu se vor decît un modest şi sincer omagiu.

Viorel CACOVEANU

N. R. Ce-ar fi ca, folosindu-se prilejul semicentenarului clubului clujean, să fie tradusă în fapt intenţia de a se da parcului sportiv al Universităţii numele creatorului său.

REFLECŢII

- *Aş paria şi eu la curse, ca unul care mă pricep la cai, dar — din păcate — nu mă pricep la... jochei.*
- *În orice ascensiune, nu numai în munţi, este recomandabil să păşeşti cu mare prudenţă.*
- *Ce face în timpul liber un sportiv profesionist ? Ar trebui să facă şi el puţin... sport, să se mai relaxeze.*

Barbu ALEXANDRU

Duminicile unui nesportiv

MAIALUL

Cînd eram elev şi, mai tîrziu, student, la Cluj, prima zi din luna mai nu coincidea doar cu explozia primăverii sub dealurile şi muncelele Feleacului, ci şi cu voioasele pregătiri de Maial. Un profesor al meu de germană şi, în anii ce-au urmat, coleg de publicistică, Ion Gherghel, făcuse cercetări de arhivă în legătură cu acest obicei, care consta în exodul întregii populaţii spre luncile şi pădurile din preajma oraşului. Mic şi mare pornea, o dată cu răsăritul, spre Hoia, o cetate naturală de coline împădurite şi dispuse în evantai, care alunecau molcom către cotlonul cu răchite, unde şerpuia sclipind drumul de fier şi cinta, mic şi zglobiu, Someşul. Pornea populaţia spre Hoia, care cum putea, ca să se instaleze sub umbrarele unde văpăile de soare nu pătrundeau decît prin legănarea de frunzişuri, bucurîndu-se de vegetaţia reînviată, dar mai ales de ritualul pitoresc al braşovenilor. De aşa, evadarea tradiţională în natură prilejuită de întoarcerea lui Florar, purta numele de Maialul braşovenilor. Fiindcă obiceiul îşi avea obîrşia, pare-se, la Braşov, unde îl creaseră breslele de meseriaşi, muncitorii care aveau să facă mai apoi din Zi-ntîi de Mai chiar sărbătoarea lor pe întregul glob.

Ce era Maialul acesta, moştenit din datinile lucrătorilor manuali ai cetăţii de scaun a Ţării Birsei. Era o sărbătoare a sufletului şi-a trupului, un fel de logodnă, an de an repetată, a omului cu natura. De fapt, un festin într-o mare măsură sportiv, dacă mă gîndesc la jocurile şi ghiduşiile pe care le conducea maestrul de ceremonii al serbării, ce-şi spunea *Fuchs-Major*, un fel de „mai marele între vulpi". Era, într-adevăr, o agilitate şi mlădiere de feline în alergările, competiţiile, jocurile şi dansurile pe care obiceiul le împămîntenise. Era şi un exerciţiu de vigilenţă şi agerime, deoarece trebuia să fii mereu treaz la ce se petrece în jur : cea mai frecventă probă de sprinteneală şi atenţie pretindea să nu te laşi surprins cînd careva se apropia tiptil de tine şi îţi curma, dintr-o lovitură cu muchia palmei, vinele de sub genunchi. Acela care se fringea sub atacul neprevăzut plătea un butoiaş de bere celor din preajmă. În schimb, cel ce rezista încercării, avea el dreptul să **primească o halbă cu guleraş** înspumat.

Dar proba care însprintenea şi amuza cel mai mult pe excursionişti era escaladarea în fugă a celei mai piezişe coaste. Cred că tufa de salcîm, în dreptul căreia se afla potoul originalei curse voinicesti, s-a prefăcut de mult în arbore cu cioturi reumatice, dacă nu cumva o fi luat calea vreunei vetre de harnic gospodar din Floreşti. După cum bătrînii profesori, medici, tipografi şi ingineri de la Atelierele C.F.R., care alergau ca nişte iepuri în susul coastei, s-au topit în lutul cimitirului clujean.

Lutul, din care, în zăvoaiele cu mierle din împrejurimile oraşului, primăvara izbucneşte, tot atît de tînără ca în tinereţea noastră, pînă şi în joardele răsărite din nodurile sălciilor de mai !

Ne întorceam seara tîrziu de la Hoia, ca prunele opărite, nu înainte de a fi asistat — microbişti virtuali de pe atunci — la un meci foarte amical între Universitatea şi KAC sau Hagibor, pe-un tăpşan moale ca o catifea. Eram storşi de emoţiile şi veselia Maialului, dar fericiţi şi cu sîngele înviorat de sportul pe care anotimpul primenelii îl impune pînă şi celor mai leneşi, dacă nu altfel, măcar prin obligaţia de a călca mai sprinten şi mai tinereşte în decorul orgiei de verde al lunii Mai.

George SBÂRCEA

ISTORIA UNUI SPORT CAPTIVANT *)

Sînt 60 de ani bătuţi, ca banii pe muchie, de cînd „vajnicul joc al izbirii cu pumnul" (cum credea Murnu că-l poat transcrie fidel pe Homer) a apărut pe aceste meleaguri. De la demonstraţia de diletanţi, în saloanele cazinoului din Cîmpina, pe la 1909, pînă la campionatele europene găzduite de Bucureşti în 1969, se întinde o postată bună de istorie, care-şi merita cronicarii.

Doi comentatori de box cu bun renume, alerţi şi isteţi, descurcăreţi şi buni cunoscători ai gustului public, au folosit prilejul şi ne-au oferit nu o istorie doctă a pugilismului autohton, ci o trecere în revistă zglobie a momentelor importante şi interesante din „peste jumătatea de secol de box românesc", cum zic autorii.

Ilustraţia, suficient de abundentă pentru a stîrni curiozitatea cititorilor, ne retrezeşte observaţia că sîntem foarte săraci în materie de fototecă (dar asta, firească, nu este vina autorilor). Datele statistice sînt, de asemenea, tocmai cele care răspund dorinţei obişnuite a iubitorilor de box. Ceea ce ne conduce la concluzia că, ţinînd seamă de economia lucrării şi de caracterul ei oarecum ocazional, autorii au drămuit cu destulă exactitate, oferindu-ne un mixtum compositum variat, atrăgător şi util în acelaşi timp.

Pentru toate aceste calităţi, confraţii Paul Ochialbi şi Petre Henţ merită nu numai aprecierile noastre, ci şi nădejdea, exprimată şi în alte dăţi, că într-o zi ne vor pune la îndemînă o adevărată istorie, cuprinzător documentată, a boxului românesc, o istorie ale cărei jaloane le-au şi trasat în cele 90 de pagini ale primei lor încercări. **(vîb).**

*) PAUL OCHIALBI, PETRE HENŢ : **Pagini din boxul românesc,** Edit. C.N.E.F.S., Bucureşti 1969, lei 5.

COCA ŞI COCUŢA

Este un fapt „rarissim" în analele creşcătoriilor de cai de curse ca o iapă reproducătoare să dea naştere la doi mînji deodată şi ca aceştia să ajungă apoi să apară pe hipodrom în probele publice de calificare.

O atare „performanţă" a izbutit-o cu trei ani în urmă trăpaşa Casablanca la creşcătoria Dor Mărunt, cînd a născut două mînze gemene, botezate ulterior : Coca şi Cocuţa.

Cum e şi firesc, dezvoltarea gemenelor nu s-a efectuat în acelaşi ritm cu cea a cailor din generaţia respectivă, şi, ca atare, ele n-au fugit la vîrsta de doi ani.

Coca şi Cocuţa urmează însă să apară în probele publice peste cîteva săptămîni, apariţie aşteptată de pasionaţii frecvenţi ai hipodromului ploieştean cu legitimă curiozitate şi cu multă simpatie.

EROII LUI CARAGIALE DESPRE... FOTBAL

ÎNTREBARE : Ce părere aveţi, domnule Trahanache, despre fotbalul de la noi ?

TRAHANACHE : *Fotbal la noi ? Ei bravos, îmi plăcuşi, ai puţintică răbdare !...*

ÎNTREBARE : Domnule Ghiţă, te-am văzut la meci, ce părere ai : nici un şut în poartă !

GHIŢĂ : *Doamne fereşte, îmi pare rău, le-am numărat personal. Două în prima repriză ? Două ! Două în repriza a doua ? Patru ! Două înainte de pauză ? Şase ! Două după pauză ? Opt ! Zece-n cap ! Unul, două, să le fi dat vîntul... peste poartă, încolo zece, zece-n cap !*

ÎNTREBARE : Domnule Caţavencu, ce ziceţi ? Să se schimbe lotul pentru meciul cu Elveţia ?

CAŢAVENCU : *Daţi-mi voie ! Să se schimbe, da, dar să nu se modifice deloc... decît pe ici, pe colo, prin părţile esenţiale. Din această dilemă nu putem ieşi... am zis !*

ÎNTREBARE : Jupîn Dumitrache, mergem la... „stadion" ?

JUPÎN DUMITRACHE : *Ce stadion, domnule ? Ce să văd ? Comediile alea englezeşti ? Nu vezi nimic, nu pricepi nimic, mai bine muţi banii dintr-un buzunar în celălalt şi stai acasă (la televizor).*

ÎNTREBARE : Domnilor Farfuridi şi Brînzovenescu, nu credeţi că ar trebui să trimiteţi Federaţiei o depeşă despre cum se poartă jucătorul..., mă rog, pe care-l ştiţi ?

RĂSPUNS : *Ba da. Dar n-o semnăm.*

— Daţi-o anonimă !

— *Aşa da, o semnăm !*

ÎNTREBARE : Prea stimate domnule Dandanache, dumneavoastră ce părere aveţi despre fotbal ?

RĂSPUNS : *Eu, care cu familia mea de la '48 în Cameră... Da, ce spuneaţi ?*

— De... fotbal !

— *A, da ! Eu care cu... în sfîrşit, să trăiască !*

Moş NEGOESCU
actor la teatrul de stat Ploieşti

SINGUR PRINTRE STRĂINI...

Viaţa romanţată a lui Toma Aurel

VI. O singură semnătură şi te fac om !

De cîteva zile, Toma Aurel s-a schimbat cu desăvîrşire. E parcă alt om. Nu mai dă pe la sală şi face chefuri în localurile cele mai deocheate. Leclerc umblă după el să semneze contractul cu Huguenin, care a fost desemnat de I.B.U. drept challenger, dar Toma refuză cu încăpăţînare... Leclerc insistă. Îi spune că va pierde titlul continental. Toma izbucneşte violent : **„N-am nevoie de titlu".** Leclerc, înfuriat, îl pălmuieşte. Toma ridică pumnul să riposteze, dar se opreşte : **„Mi-e milă de părul dumitale alb".** Îşi ia catrafusele şi se mută la sala Palais Berlitz. Leclerc, care îl iubeşte ca pe propriul său fiu, apelează la Covaci şi Ilie Petrescu : **„Rugaţi-l voi, poate de voi ascultă... Trebuie să lupte cu Huguenin. Altfel pierde titlul pentru care a luptat atîţia ani. Eu n-am nici o pretenţie materială. Să ia el toată bursa !"** Covaci şi Ilie Petrescu se duc din nou la hotel, la Toma Aurel. Leclerc rămîne să aştepte în stradă, pe o ploaie torenţială. Covaci şi Ilie îşi reînnoiesc insistenţele. Toma refuză. E de piatră, parcă. Nu mai vrea să audă de nimeni. Nici de Leclerc, nici de prietenii săi apropiaţi. **„Am terminat cu Parisul... cu Europa şi Leclerc...,** izbucneşte el. **Plec. Plec în America, înţelegeţi ? A fost la mine Lew Burston. Mi-a spus : „Cu o singură semnătură te fac om..." „Şi... Şi ai semnat ?"** — îl întreabă Covaci. **„Da. Am semnat. Uite aici.** Toma scoate o hîrtie din buzunar. **Contract pe cinci ani în Amerîca. Am titlul mondial în buzunar..." „Măi, băiete, unde ţi-a fost capul ? Uiţi că eşti legat de alte contracte în Europa ?"** — izbucneşte furios, Ilie Petrescu. **„Nu mă interesează nimic. Plec. Acum ori niciodată. Trebuie să izbutesc. Aici nu mai am adversari".**

În stradă, omul cu părul cărunt aşteaptă, biciuit de ploaia rece de toamnă. „Le petit coq", vrea să zboare de pe gardul lui. Păcat... Dar el îl va ierta... şi-l va aştepta să se întoarcă, poate cu aripile frînte. Numai să nu fie prea tîrziu...

La 20 decembrie 1936, Toma Aurel se îmbarcă, împreună cu Lew Burston, pe „Normandie". Din Le Havre, trimite o scrisoare la Bucureşti : **„Nu mai vreau să aştept. Europa reprezintă un cadru prea mic pentru aspiraţiile mele. Vreau să boxez acolo unde n-a pus piciorul nici un pugilist din România, să ştie lumea de ţara mea. Voi demonstra că am făcut bine luînd această hotărîre şi mă voi întoarce în Dobrogea cu un titlu mondial".**

În noaptea de 25 decembrie începe o furtună teribilă pe ocean. Cele două punţi inferioare ale vasului „Normandie" sînt evacuate. Valuri gigantice izbesc nava din toate părţile. Sirenele şuieră sinistru în ceaţa nopţii. Toma mărturiseşte în altă scrisoare : **„Pentru prima oară mi-a fost frică de moarte şi m-am gîndit la satul meu natal, la ai mei aflaţi atît de departe. Vaporul intra în apă pînă la puntea a cincea şi apoi ieşea din valuri plin de spume ca o imensă cascadă... Hotărît lucru, America nu m-a primit cu prea multă dragoste, cel puţin pînă acum..."**

Al. Francis îl aşteaptă în portul New York cu fotografi şi ziarişti. Cînd îl vede pe Toma Aurel, exclamă radios :

— Well, well... Iată „cocoşul de aur" !

Românul priveşte uimit zgîrie norii. Viaţa trepidantă a oraşului american e o revelaţie pentru el, învăţat cu boema pariziană şi cu vechiul Bucureşti, cu casele micuţe împresurate de zorele şi trandafiri. Al. Francis îl duce la o sală de box din periferia new-yorkeză. El vrea să-l ţină ascuns. Ştie că imediat ce şacalii vor mirosi prada, vor sări s-o înhaţe. Şi cunoaşte tot repertoriul argumentelor, tot arsenalul mijloacelor de convingere. Ştie că Toma Aurel poate fi momit cu sume grase care nu i se vor plăti niciodată. Ştie că poate fi „dus la plimbare" de gangsterii aflaţi în slujba cutărui impresar. Ştie că i se pot „aranja" meciuri. Ştie că poate fi drogat înaintea unei întîlniri... şi încă multe...

Managerul îi dă deci lui Toma nişte bani de buzunar şi-l pune pe Burston să-l vegheze zi şi noapte. Apoi, ochieşte un prim adversar. Richard Lee Brandy e un boxer de mîna a treia, nu prea cunoscut, dar foarte potrivit scopului propus. Meciul Toma Aurel — Lee Brandy e programat la 28 ianuarie 1937 într-o sală de vreo 3 000 de locuri, în Manhattan. Toma boxează pentru prima oară pe un ring american. El vede cu uimire spectatori cu feţe răvăşite, sălbatice, fumînd şi urlînd ca nebunii. În drum spre ring, spectatorii mai obraznici obişnuiesc să pună piedică boxerilor. Toma vrea să-l cîrpească pe unul dintre aceştia, dar Burston îl trage de braţ : **„Trebuie să te obişnuieşti. Ei sînt nişte copii mari. Dau bani grei ca să se distreze".** Toma strînge din fălci şi îşi vede de drum, posomorît. Urcă pe ring. Unii fluieră, alţii aplaudă... Un spectator aruncă o petardă fumigenă. Sala chicoteşte, dementă. Trebuie să se înveţe cu această atmosferă. N-are ce face. Îl vede pe Lee Brandy în colţul opus. O mutră idioată, o brută, cu obrazul sfîrtecat de lovituri. Toma trage aer în piept — unde e aerul curat de pe Venus ? — şi se azvîrle asupra adversarului. De la primul schimb, Lee Brandy devine o jucărie în mîinile lui Toma, care loveşte din toate poziţiile, arena urlă entuziasmată. Al. Francis zîmbeşte cu trabucul în colţul gurii. Românul place. Stilul său bătăios recoltează aplauze. Lee Brandy rezistă şase reprize, apoi se prăbuşeşte ca o vită înjunghiată. Spectatorii ovaţionează. Toma mulţumeşte şi pleacă spre vestiar. Cel ce-a vrut să-i pună piedică la-nceput, îi oferă, satisfăcut, un pachet cu „Chesterfield". Toma zvîrle ţigările jos şi le striveşte cu călciiul. Apoi, înjură cu năduf. **„Nu sînt milogul nimănui".**

În aceeaşi seară la Mineapolis, Joe Louis, care duce lipsă de adversari, se bate cu trei la rînd... La început îl pune jos pe Tiger Williams. Lumea cere al doilea adversar. Urcă în ring Jack Wright. „Bombardierul" îl execută şi pe el. Şi mai cere unul. Tom Jones are aceeaşi soartă. Totul a durat opt minute !

Al. Francis şi Burston se sfătuiesc cu Richard Fried. Toţi sunt entuziasmaţi de boxul lui Toma. **„Dăm lovitura cu el —** exclamă Francis. **Îi punem să se bată direct cu Lou Salica..."** Dar „Al" nu ştie că aceştia prin fundul sălii, printre spectatori, se afla la pîndă un alt rechin şi anume Jimmy Bronson. Acestuia nu i-a scăpat nici o mişcare a românului din ring. L-a urmărit cu încordare tot timpul şi imediat a pus un om pe urmele lui... A doua zi, managerul Francis primeşte un telefon care-l lasă cu gura căscată : **„Cît ceri pentru Toma Aurel ? Aici e Bronson".** „Al" nu apucă să zică ceva şi aude iarăşi în receptor : **„L-am convins să semneze pentru mine. Îi dau mai mult. Face".**

„Al" uită de maniere, îl înjură ca la uşa cortului, dar mai tîrziu, după o săptămînă, cei doi impresari se împacă, în faţa a două sticle de whisky. Apoi Bronson scoate un carnet de cecuri şi completează un formular pe numele Al. Francis. Tîrgul s-a încheiat. Toma Aurel a trecut în custodia lui Bronson care i-a şi aranjat un meci tare cu „regele ringului", indianul Henry Hook, la sala Broadway. Pe o ploaie torenţială, Toma Aurel soseşte la arenă cu o oră înainte de meci. Un cerşetor se aruncă spre el cu mîna-ntinsă. Are faţa desfigurată şi nasul zdrobit : **„Dă-mi un dolar. Numai unul. Şi eu... şi eu am fost boxer".** Şi cerşetorul aruncă nişte pumni în aer, ca să-i convingă pe cei din faţa lui, care-l priveşte uluit. Toma îi zvîrle cîteva monede şi fuge spre vestiar. **„Doamne, numai să nu ajung şi eu ca ăsta !"**

Hook porneşte agil la atac şi-l torturează două reprize. Loviturile lui sînt iuţi şi puternice. Toma caută să-i surprindă spărturile în armură, se fereşte, eschivează şi scapă de iureşul indianului. Apoi, din repriza a 3-a, îşi descarcă toate puştile în faţa adversarului. Hook e depăşit net şi în viteză şi în execuţii tehnice, astfel că nu-i mai rămîne altceva de făcut decît să se menţină pe linia de plutire zece reprize şi să asculte glasul crainicului care-l declară învingător la puncte pe Toma Aurel. Românul a biruit din nou. Îşi desface bandajele de la mîini, se îmbracă şi grăbit, se aruncă într-un taxi. **„Repede... La Carnegie Hall". Fuge pe scări,** arată biletul, intră în sală şi se aşează pe locul 1450 în întuneric. Şi iată, pe scenă apare un om, puţin gîrbovit, care cu un gest simplu îşi aşează vioara sub bărbie şi apoi începe să cînte... Nimeni în acea sală imensă nu poate înţelege mai bine magica strună a lui George Enescu, decît omul de pe locul 1450 ! Ascultînd apoi acordurile „Poemei române", Toma Aurel nu poate împiedica o lacrimă să se furişeze pe obrazul său încă tumefiat de loviturile lui Hook...

George MIHALACHE

Viitorul capitol : „PAPA LECLERC" ÎŞI IARTĂ FIUL RISIPITOR.

La sala de antrenament, în Bucureşti (1932). În centru, jos : Lucian Popescu ; alături, în stînga, în genunchi : Toma Aurel.